

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพิจารณาคดีอาญา โดยเปิดเผย: ศึกษากรณีการเขียนและ การอ่านคำพิพากษา
ชื่อผู้เขียน	จิตติรัตน์ เกตุราทร
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ ดร. อุดม รัฐอมฤต
สาขาวิชา	อาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
ปีการศึกษา	2556

บทคัดย่อ

หลักการเปิดเผยในคดีอาญา เป็นหลักการที่สำคัญประการหนึ่งในกระบวนการพิจารณาคดีอาญา เนื่องจากเป็นการประกันสิทธิและคุ้มครองสิทธิของคู่ความในคดีอาญาว่าจะได้รับการพิจารณาคดีด้วยความเที่ยงธรรม ไม่มีการปกปิด โดยเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปที่มีความสนใจเข้ารับฟังการพิจารณาและการพิพากษาคดีของศาลได้ แต่อย่างไรก็ดีการเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญานั้น อาจมีผลกระทบต่อ สิทธิ หรือประโยชน์หลายประการ อาทิเช่น สิทธิปัจเจกชน สิทธิสาธารณชน สิทธิหรือประโยชน์ของรัฐ และ ความเป็นอิสระของผู้พิพากษา ดังนั้นการนำหลักเปิดเผยมาใช้จำต้องคำนึงถึงสิทธิ หรือประโยชน์ ดังกล่าวมานี้ และต้องนำหลักการดังกล่าวมาใช้ในลักษณะของความพอดีไม่เกินขอบเขต

วิทยานิพนธ์เล่มนี้มุ่งศึกษาถึงหลักการ แนวความคิด และขอบเขตของหลักการเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญา โดยศึกษาเฉพาะกรณีการเขียนคำพิพากษาและการอ่านคำพิพากษาในคดีอาญา โดยมุ่งศึกษาถึงผลกระทบต่อสิทธิของคู่ความในคดี หรือสิทธิประโยชน์ของรัฐ จากการเปิดเผยข้อเท็จจริงบางประการในการพิจารณาคดีอาญา ตลอดจนเสนอแนวทางการใช้ดุลพินิจในการเปิดเผยข้อเท็จจริงในการพิจารณาคดีอาญา เพื่อนำแนวคิดทางวิชาการไปประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติ โดยมีสมมติฐานที่ว่า การเปิดเผยข้อเท็จจริงบางประการในคดีอาญาและการพิจารณาคดีอาญาที่เกินขอบเขตหลักเปิดเผย อาจกระทบต่อสิทธิในชื่อเสียง เกียรติคุณของโจทก์ หรือผู้เสียหายสิทธิ หรือประโยชน์ของรัฐในด้านการรักษาความลับอันเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ และอาจยังส่งผลกระทบต่อไปถึงความเป็นอิสระของผู้พิพากษาในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีได้ ซึ่งผลกระทบเหล่านี้ ล้วนแต่เป็นผลให้ประชาชนขาดความศรัทธาและเชื่อมั่นในการบริหารงานยุติธรรมได้

จากการศึกษาพบว่า การพิจารณาคดีอาญาโดยหลักต้องกระทำโดยเปิดเผย เว้นแต่กรณีเพื่อคุ้มครองสิทธิประโยชน์แห่งรัฐหรือสิทธิประโยชน์ของคู่ความมิให้ได้รับความกระทบกระเทือน

ศาลอาจจัดให้มีการพิจารณาคดีโดยลับ เพื่อป้องกันไม่ให้ข้อเท็จจริงในคดีบางประการได้รับการเปิดเผยสู่สาธารณชน แต่อย่างไรก็ดีเมื่อถึงขั้นตอนการเขียนคำพิพากษาและการอ่านคำพิพากษาศาลย่อมต้องกระทำโดยเปิดเผย เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานของศาลได้ โดยขั้นตอนการเขียนคำพิพากษานั้น คำพิพากษาจะต้องมีรายละเอียดตามที่บัญญัติไว้ตามมาตรา 186 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และบทบัญญัติดังกล่าวไม่ได้ยกเว้นที่จะไม่ระบุข้อเท็จจริงใดไว้ในคำพิพากษาจึงอาจทำให้ข้อเท็จจริงบางประการในคดีอาญา อันไม่ควรได้รับการเปิดเผยสู่สาธารณชน เนื่องจากอาจกระทบต่อสิทธิประโยชน์กลุ่มความหรือสิทธิประโยชน์ของรัฐมากเกินไปได้รับการเปิดเผยสู่สาธารณชนได้ นอกจากนี้การอ่านคำพิพากษาศาลย่อมต้องอ่านคำพิพากษาโดยเปิดเผย ซึ่งในกรณีที่ประชาชนให้ความสนใจต้องการเข้ารับฟังการอ่านคำพิพากษาเป็นจำนวนมากศาลบางศาลอาจจัดให้มีการถ่ายทอดการอ่านคำพิพากษาทางวิทยุและโทรทัศน์ ซึ่งการกระทำดังกล่าวนี้น่าจะเกินขอบเขตของการพิจารณาคดีอาญาโดยเปิดเผย ดังนั้นเพื่อคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของรัฐและสิทธิประโยชน์ของกลุ่มความในคดี ผู้เขียนจึงเห็นสมควรกำหนดว่า “เพื่อประโยชน์แห่งความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน” หรือ “กรณีเพื่อป้องกันความลับอันเกี่ยวกับความปลอดภัยของประเทศมิให้ล่วงรู้ถึงประชาชน” ในการโฆษณาเผยแพร่คำพิพากษาอาจไม่เปิดเผยข้อความทั้งหมดหรือบางส่วนต่อสาธารณชนได้ และในขั้นตอนการอ่านคำพิพากษาศาลสมควรกำหนดไม่ให้มีการบันทึกเสียงและถ่ายทอดทางโทรทัศน์หรือวิทยุ ตลอดจนการถ่ายทอดเสียงและภาพในการอ่านคำพิพากษาของศาลที่เป็นการกระทำโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงอวดแก่ประชาชน หรือเปิดเผยเนื้อหาการพิจารณาคดี

Thesis Title	The Criminal Proceeding By Public Trial: A Case Study on Writing and Pronouncement of the Judgment
Author	Titirut Kateratorn
Thesis Advisor	Professor Dr. Udom Ratammarit
Department	Law
Academic Year	2013

ABSTRACT

The principle of public trial in criminal case is one of the very important principles formulated as a security in protecting the right of person who became the accused in criminal case that for the offence charged, will receive fair proceeding from the court with no concealment by allowing interest public to observe a trial. However public trial in criminal case has multiple impacts to the right or benefit, such as individual's right, public's right, state's right or benefit and the independence of the judge. Therefore, the application of public trial principle in criminal case, consideration must be given to the said right or benefit and such principle of public trial shall be applied in a considerable manner so the balance of the principle of public trial in criminal case and the right or benefit must be maintained

This thesis is aimed to study the principle, concept and limit of the principle of public trial in criminal case especially writing and pronouncement of the judgment and also to study different impacts to the right or benefit of individual's right or state's right from disclose the fact in the criminal case in order that the technical concept shall be applied into practice, base on the assumption that disclosure some fact in criminal case and public trial in criminal case engaged over the appropriate extent will cause transgression on individual's right of the injured person or state's right and shall affect the independence of the judge which may cause injustice to the parties.

In conducting the study, it was discovered that the principle of public trial in criminal case is the general principle which must be maintained in proceeding a trial except in case for protecting state's right or individual's right, the court may provide trial in closed door for protect the essential fact which impacts to the right or benefit of individual's right or state's right disclose

to the public. However, writing and pronouncement of judgement must conduct by public trial for public can check the criminal proceeding. For writing judgement, the judgement must has detail according to Article 186 of The Criminal Procedure Code, so the essential fact which impact to the right or benefit of individual's right or state's right disclose to the public. Furthermore, the pronouncement the judgement, the court must provide by public trial and some case the public want to attend in the courtroom to observe the pronouncement of judgement, so the court may provide broadcasting of the pronouncement of judgement by itself or by mass media. This conducting engages over the appropriate extent of public trial in criminal case. Thus the writer of this thesis thinks that advertising the judgement to public the court may not disclose entire or partial fact to public for protecting state's right or individual's right. And the broadcasting of pronouncement of the judgement from the courtroom that is aimed to show the proceeding in the courtroom to public should be strictly forbidden.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยด้วยความกรุณาจากท่าน ศาสตราจารย์ ดร.อุดม รัฐอมฤต ที่ให้ความกรุณารับเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำตลอดจนแนวคิดผู้เขียนเป็นแนวทางในการวิเคราะห์เนื้อหาของเรื่องที่ทำวิทยานิพนธ์นี้

ขอกราบขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์ ดร. สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล ที่ให้ความกรุณารับเป็นประธานกรรมการ ท่านรองศาสตราจารย์ ดร. ประธาน วัฒนวาณิชย์ ท่านรองศาสตราจารย์ อัจฉริยา ชูตินันท์ ที่กรุณารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้งให้คำแนะนำอันเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้เขียนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อย

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมีประโยชน์ในทางวิชาการประการใด ผู้เขียนขอบใจไว้แต่ท่านอาจารย์ที่ให้ความรู้ทุกท่านและผู้เขียนขอแสดงความกตัญญูกตเวทิตาแต่บิดา มารดาของผู้เขียน รวมทั้งคณาจารย์ทุกท่านที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

ฐิติรัตน์ เกตุราทร